

L' ÀNIMA EN PENA

¡Válgam Deu val!

BALADA

I

TOT sol en la cambra, qu' es niu de pecats,
lo compte aixis parla; deixáulo parlar:
«Avuy que ja ets morta ¡per forsa 'm voldrás!
si 'l cel no m' ajuda, l' infern ja ho farà!
Açí, los meus patjes; serviume aviat:
las armas depressa, depressa 'l cavall.»
Quant es dalt del poltro la nit va arribant.
¿Sabéu ahónt vá 'l compte, lo compte l' Arnau?

II

Fá dret á una esglesia, convent de Sant Joan:
s' hi es morta una monja, la enterran demá.
Lo compte l' aymava, ¡lo amor no era sant!
per no ésser del compte fugí á lloch sagrat.
Ahir s' hi moría ab Deu conversant:
son ánima els ángels, se 'n duyan en dalt;
son cos en la esglesia solet lo han deixat.
¿Qué vol, donchs, lo compte, lo compte l' Arnau?

III

¡Be massa que ho diuhen sos ulls flamejants!
 Ja es lluny de la serra, ja es dins del pinar,
 ja arriba á la esglesia, no hi pot entrar pas.
 La porta es tancada; á cops de destral
 lo compte ja l' obra: quant passa 'l llindar,
 un baf com de tomba li fá girá 'l cap:
 ab aigua beneyta no s' ha pas senyat!
 ¡Malhaja lo compte, lo compte l' Arnau!

IV

La morta es estesa devant del altar,
 vestida de monja, los brassos creuhats,
 rosari á la cinta, Sant Crist á la ma:
 dos ciris llumenan á cada costat.
 Sens por ni respecte, com llop famejant
 que aguayta la ovella dormida en lo jas,
 lo compte s' hi acosta ja hi es al devant.
 ¡Deu guarde á la morta del compte l' Arnau!

V

La morta dú als hábits cordons ben nuats:
 al compte fán nosa; ja 's treu lo punyal,
 li estripa la roba, ja troba la carn;
 dels ulls no 's contenta, ja hi posa las mans.
 ¡Deu méu, quin miracle! ¡Jesús, quin espant!
 la morta 'ls ulls obra y 's posa á plorar.
 Lo compte s' espanta; ja va reculant.
 ¡Ay pobre del compte del compte l' Arnau!

VI

Quant ix de la esglesia ¡quins trons y quins llamps!
 dú nua la testa, no diu ¡Deu me val!

se palpa las armas y puja á cavall.
 Lo poltro al sentirsel ¡quins bots y quins salts!
 La crin erissada, la boca escumant,
 á córrer s' arranca per monts y per valls
 y al vent deixa enrera. Pareix ¡Deu me val!
 que 'ls diables s' emporten al compte l' Arnau.

VII

Las rocas s' aplanan per no deturar!':
 los arbres se torsan y 'l deixan passar:
 serpents y llopadas lo van rastrejant
 badadas las golas, las llenguas penjant.
 Los llops ja l' atrapan y udolan de fam;
 las serps ja s' enroscan als remes del cavall;
 ja tocan las dotse ¡ay válgam Deu val!
 ¡quin baf fá de terra lo compte l' Arnau!

VIII.

Fá temps que del compte ningú res ne sap.
 La pobre comtesa de tan anyorar!
 las nits y los días los passa plorant.
 ¡D' almoynas be 'n dona, d' ofertas be 'n fá!
 Per véurer si minva sa pena y son plant,
 dejunan y pregan abats y ermitans,
 y dins las esglesias de tot lo voltant
 ¡be 'n crema de cera pel compte l' Arnau!

IX

Nit d' hivern, la comtesa la passa resant;
 sas fillas li ajudan plegadas las mans;
 no resa per ella, tampoch pels infants.
 De sopte lo compte li surt al devant:
 «La bona comtesa, viudeta lleyal,
 desáu los rosaris, tancau los missals:

com mes per mí pregan penar mes me fan.
 ¡Ja'ls prechs no li valen al compte l' Arnau!»

X

Y desde llavoras, quant canta lo gall
 al punt de las dotse, enronda 'l palau
 un cavaller negre que al cor dona espant.
 De lluny ja sas armas se senten dringar
 y deix' per llá hont passa un baf tot estrany.
 Clavat á la sella no 's pot bellugar:
 pareix ¡Deu me valga! un mort á cavall.
 ¡No diéu parenostres pel compte l' Arnau!

XI

Sa llengua no tasta ni palpan sas mans,
 sos llabis ben closos no poden parlar
 y 'l dia no veuhen sos ulls envidrats.
 Y dins la carn freda del cos enrampat
 un ánima ardenta que may pot queixars'
 pel segles dels segles hi va esbategant;
 y diu, tot senyantse, la gent dels voltants
 qu' es l' ánima en pena del compte l' Arnau!

